

Živé problémy mezinárodního práva v předválečné československé praxi (mírová smlouva ze St. Germain, Mnichovská dohoda).

Vznik Československa 1918 z pohledu mezinárodního práva

J. Malenovský

Sebeurčení národů – právo národů na sebeurčení

- Národy jsou tím jediným subjektem, který je státotvorný, je nositelem suverenity, a z tohoto titulu má právo na sebeurčení (není nutně zároveň právem na vlastní stát)
- Dva cíle:
 - Politický rozměr – početná většina obyvatelstva ve státě začala mít vlastní politické aspirace oslabit moc menšiny (monarchy), který si nárokoval moc (na základě pověření bohem) → pojem národa se stal politickým nástrojem v rukách většiny, která potřebovala získat právní argument, aby zrelativizovala suverénní moc monarchy, a aby odůvodnila jinou metodu, která by byla pro dobro obyvatelstva (zpochybnění moci monarchy)
 - Lidské, sociální důvody – obyvatelstvo určitých částí osídlení na zemi se v důsledku různých okolností svým způsobem vykořenilo, bylo zbaveno své dosavadní sociální identity a hledalo novou sociální identitu (člověk je sociální subjekt), kde bude mít pocit sounáležitosti s celkem;
- Kombinace těchto dvou prvků – poprvé se realizovalo v **amerických** podmínkách
 - Politický důvod – vznik USA – naplněn v tom, že kolonizátoři jsou poddaní francouzského a britského krále a jenom naplňují svrchovanost ve jménu těchto monarchů. To ovšem bylo do určité míry absurdní – mezi oněmi novými državami USA a Francií+VB byl Atlantský oceán. Chyběla organická sounáležitost → oslabena přesvědčivost monarchie a obyvatelstvo bylo pobízeno k tomu, aby se vzbouřilo tomuto pojetí suverenity. Ti, co žijí na území, mají právo rozhodovat o svých věcech – aplikace demokratických myšlenek. Došlo k politickému konfliktu, kdo bude vykonávat politickou moc.
 - Lidská stránka – specifickým osídlením bylo to, že šlo o imigranty z různých států hovořících různými jazyky, zastávající různé náboženství a s různou kulturou. To, co se stalo společným při identifikaci obyvatelstva jako národa, bylo přání podílet se společně na politické moci na území, které osídlily. → vznik pojmu **Politický národ**, je jedno, jakým jazykem mluví, jaké rasy jsou (to šlo postupně)... - všichni jsou si rovni a všichni se stejným dílem podílejí na politické moci. Politický národ se profilovat v příkrém konfliktu monarchistické moci – vznik republiky.
- Každá tato revoluční myšlenka najde své pokračovatele – **Evropa**
 - Rozdíly:
 - V Evropě se musela vytvářet nová správa v aktuální a blízké přítomnosti monarchů. I když revoluce přicházely v úvahu, žádná z nich nebyla definitivní – vše znamenalo **kompromis** mezi panovníkem a obyvatelstvem. Kompromis se projevil v tom, že jak panovník, tak národ, tvořili konstituční monarchii. Politický národ se stejnými aspiracemi jako v USA se tvořil kompromisem.
 - Z hlediska lidského – vykořeněnost evropského obyvatelstva spočívala v tom, že feudální Evropa byla kontinentem relativně malých států, kde obyvatelstvo svým způsobem bylo považováno za větší kmen. V okamžiku průmyslové revoluce se dalo obyvatelstvo do pohybu – bylo nutné mít denní živobytí, mobilita obyvatelstva – vznikla velká města a velké celky, obyvatelstvo ztratilo dosavadní sociální identitu a hledalo náhradní sociální entitu – velká rodina se měla projevovat společným jazykem, kulturou nebo náboženstvím. Začínal se tvořit pojem **národa etnického**, který si zakládá na tom, že lidské společenství, které má právo rozhodovat o sobě, je svým způsobem k tomu předurčeno společným zdrojem kultury, jazyka atd.
- Dvě koncepce před světovou válkou: politický národ (USA) x etnický národ (Evropa)
- Stejně definován pojem národ – dva politické principy, které se srovnávaly, ale nešlo o nic závazného (co by jednotlivé národy nutilo k tomu, aby se něčemu podřídily).

Provozní pravidla sebeurčení

1. Prohlášení nezávislosti
 - a. Obsahuje odřezání vztahů právní podřízenosti od kterékoli svrchované moci (neposlušnost), což muselo být veřejně vyjádřeno a v praxi obhájeno národem

2. Pokud byla nezávislost obhájena, tak nezávislost je nezbytným předpokladem ke svobodné volbě, jak bude organizována politická moc (výkon sebeurčení):
 - a. Vznik nového státu
 - b. Vznik vícenárodního státu
 - c. Připojení se k jinému existujícímu státu
3. Změna státních hranic – prohlášením nezávislosti – kolektiv musí být spojen s nějakým územím, což představuje teritoriální prvek nezávislosti.
 - a. 1914: do 1. sv. v. se mohly hranice měnit podle libosti – stačila silná vůle a vojenské prostředky k realizaci vůle – nikdo jiný nemohl být donucen vzít nezávislost na vědomí, → s tímto obdobím byl spojen obrovský význam uznání nového národa / státu (politická volba)

Situace po 1. sv.v.

- Po válce rozdělena Evropa, aby to vyhovovalo současným politickým mocím. Státy, které prohrály, byly největší v té době (R-U a Osmanská říše). Aby byl mír, tak je potřeba rozdělit tyto dva velké státy a současně bylo třeba potrestat ty, které se provinili tím, že válku vyvolaly (Německo, Maďarsko), a to podle modelu principu národa na sebeurčení.
- První představa – americký prezident Wilson (14 body z 8. 1. 1918) – vyjadřuje se velmi obecně k příštímu vzniku ČSR v bodě 10.
 - „**Národům R-U bude nabídnuta první příležitost autonomního vývoje.**“
 - Autonomní vývoj (ne *nezávislost*) – v češtině jsou pojmy synonymní, v angličtině nejde o synonyma – Wilson předpokládal, že Rakousko může přežít, ale místo duálního uspořádání bude poskytnuta autonomie všem národům R-U, vč. českého národa.
 - Národy R-U – neříká se, které národy, není definováno, kdo se považuje za národ v rámci R-U a kdo má právo na sebeurčení.
 - První příležitost – pro Wilsona neexistují žádné historické nároky nebo státnost, na kterou by se navazovalo, ale všichni mají první příležitost. Sebeurčení českého národa – 1848 – rakousko-uherské vyrovnání – rakouský stát neposkytl sebeurčení českému národu. Český národ má právo na neloajalitu k R-U. Na sebeurčení českého národa se **tu** pohlíželo jako na něco, co je tu od nepaměti (od porážky na Bílé hoře) a věci se vrací ke svému přirozenému pořádku do doby před porážkou – z hlediska mezinárodního společenství je toto ale irelevantní. Z hlediska vojenské porážky nelze nárokovat nějaký historický titul – ve Wilsonových bodech se tedy nemluví o nějakých historických stavech, které by měly být naplněny, ale mluví se o první příležitosti autonomního vývoje.
- 18. 10. 1918 – Masaryk ve Washingtonu činí slavnostní **prohlášení** nezávislosti českého národa = předpoklad pro svobodnou volbu sebeurčení. Americká vláda odpověděla Rakousku na dopis, kde navrhovalo, že přetvoří Rakousko ve spolek svobodných národů, 18. 10. odpověděla, že to už nestačí, federace už nestačí, protože americká vláda uznala za orgán, který rozhodne o budoucnosti českého národa, českou vládu. 18. 10. 1918 a Rakousko přestalo existovat ve svých hranicích.
- 28. 10. 1918 – vznik ČSR. Slovenský národ se připojil k jednotě československé 30. 10. 1918. Ke vzniku Československého státu došlo 30. 10. 1918, ale vznik se oslavuje 28. 10. 1918.
- 29. 10. 1918 – sudetští (rakouští) Němci se označili v souladu s Wilsonovými body za národ, a to jako provincie Německého státu. Vzniklý ČS stát neměl prostředky pro sjednání pořádku na tomto území – bylo bezvládí, které se obrátilo v definitivní stav, kdy nově vzniklý mocenský aparát ČSR udělal pořádek až v 12/1918 a tím byla šířena suverenita ČSR i na území německy mluvícího obyvatelstva.
- Nově vzniklý československý stát byl reprodukcí R-U – žilo zde 6 etnických skupin, nebylo zřejmé, jaký mají mít tyto skupiny status (Národ? Národnosti? Federální uspořádání?). Mezinárodní konsens o tom, jak bude český národ vypadat, byl nulový.
- Pařížské mírové dohody - zaručení hranic státu, definice vztahů mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva v jednom již existujícím státu. Tato San Germainská smlouva 1919 měla statut ústavy.
 - kompromisem mezi českým a Wilsonovým pojetím sebeurčení
 - české pojetí – v preambuli – jsou uznány historické hranice českého státu (ne etnické hranice, jak byla většinová praxe podle Wilsona) – území s německým obyvatelstvem bylo prohlášeno za území českého státu (Sudety). – velmi důležité reziduum pro české sebeurčení (trh v oku Hitlera).
 - Národy Česka, Slovenska a Slezska – národy spjaty ne jazykem, etnikem, ale s územím; ČS nebylo národním státem, ale měl jej tvořit politický národ. Podle smlouvy San Geirman – státotvorná funkce – spolek x jednotný československý stát.

- Rusíni – jihokarpatští rusíni – nehovoří se o něm jako o národu, ale v plurálu – tito přistoupili k tomuto spolku.
- Kompromis – privilegování českého národu. Neporozumění všech skupin uvnitř Československa – jaké mají mít postavení? Vzbuzovala se nespokojenost těchto skupin.
- Pokus o vytvoření politického národu, avšak vzhledem k neporozumění se tato politika jednota dostala do pozadí, a výsledkem bylo vytvoření etnického národu.
- Příčiny neúspěchu politického národu:
 - Část státního území musela být mocensky dobít (sudety) – bylo nutné vytvořit takové politické podmínky, které eliminují vliv Němců na rozbíjení státu. Z původního pojetí rovnosti se vytvořila kategorie národu československého – cíl: aby se zabezpečila politická většina slovanskému obyvatelstvu vůči německému a maďarskému. Od r. 1918 se vědomě oslabila myšlenka politického národu ve prospěch etnického (ve prospěch československého národu).
 - V této poloze – ten, kdo byl menší, musel být nespokojen (odkaz na Wilsonovy body) – stupňovala se nespokojenost.
 - 1915 – dohoda z Clevelandu – v rozporu s touto dohodou.
 - Oslabení loajality národnostních menšin v československém státě – projev loajality ke svým národům v zahraničí (excentrické tendence Maďarů do Maďarska, a Sudety do Německa) – etnické chápání státu.
 - Faktor Německa – **Hitler** nahlížel na politický národ jako na druhotný produkt národu etnického. „Konečnou hodnotou je soužití všech Němců v jednom státě – jen takový stát si zaslouží ochranu své existence. V tomto projektu čistě etnického německého státu byl pohled na Československo tristní (tvořeno 6 národy) a navíc bylo zabořeno do německého jazykového prostoru. 16. 3. 1939 – dekret o vyhlášení protektorátu → definoval zaniklý stát – šlo o umělý útvar, který svémocně na jednom území promíchal různé národní skupiny a z tohoto důvodu propadl logickému rozpadu.“ – z hlediska Německa šlo o „antistát“, který si nezaslouží existovat a překáží Německu, aby se spojilo.
 - Německo prohrálo 1. sv. v. – Versaillská smlouva – součástí německé politiky byl i nesouhlas s pařížskými mírovými smlouvami (včetně státních hranic).
 - Německo nebylo od r. 1933 členem OSN – nebylo žádné mezinárodní fórum, kde by bylo možné na Německo vyvíjet tlak. Německo bylo neřízenou stělou, nebyly zde žádné externí faktory ke korekci jeho chování.

Ponaučení:

- Neúspěch politického národu ve prospěch etnického (jazykového) národu.
- Př. 90. léta na Balkáně, nyní Ukrajina

Proč?

- Ekonomickým základem státu = rozpočet, který zajišťuje příjmy státní moci a smyslem je přerozdělovat prostředky tak, aby to zajistilo blahobyt státu. Každé přerozdělování je výrazem nerovnosti – je zde spojení se solidaritou mezi vlastními občany. Lépe se snáší solidarita s někým, kdo je v jeho „rodině“, méně se snáší solidarita s někým jiným. *Př. Belgie – Vlámové nejsou ochotni akceptovat zvýšenou solidaritu s Valóny.*
- Národy nejsou schopni ztotožnit stejné politické myšlenky
- Politická reprezentace není ta, se kterou je možné se ztotožnit lidsky – není zde propojenost s lidmi. Politická moc dělá a musí dělat i nepříjemná rozhodnutí. Politický národ má své meze – řada lidí hledá něco jiného než politický národ, tím je sdružení velké rodiny (něco, kde neplatí střet politických myšlenek, přerozdělování, braní a dávání...).
- Pokud má politický národ přežít – musí mít splněny specifické podmínky:
 - Stát federální – jednotlivé části mají obrovské pravomoci, aby neměly pocit, že jim někdo bere z jejich prostředků ve prospěch někoho jiného.
 - Tyto celky musí být dostatečně malé, aby neměly šanci přežít.
 - Př. Švýcarsko – obrovská decentralizace a federalizace, celky jsou malé a jeden bez druhého nemohou přežít.
 - Př. velké celky – jednotlivé části malé pravomoci, je zde schopnost žít samostatně – Belgie, Československo – tragédie → dost politických států končí u etnického nebo jinak organizovaného celku.
- Pojem národu a sebeurčení – klíčový pojem. Tento pojem je zdrojem největší slabosti v MP v tom smyslu, že neexistuje jediná definice národu a neexistuje jediná definice sebeurčení národu.

Mezinárodní společenství nemá jasno, jestli má být národem politickým nebo etnickým (spřízněnost krevními hodnotami), jinak to být nemůže.

- Politický národ – projev demokracie.
- Nedemokratické státy – oligarchie, despotické, ...
- Mezinárodní společenství upravuje vztahy mezi všemi těmito státy – nelze mít jediný pojem národa, jestli se chce udržet nějaký systém.

Mnichovská dohoda

- Spojena s bezprávím (ne s právem) – v době normalizace se o ní mluvilo o dohodě s malým „m“ nebo jako o „tzv. dohodě“ – jako výraz toho, že nešlo o mezinárodní smlouvu
- Interpretace dohody není stejná v různých státech.
- navazuje na to, jak byl aplikován princip sebeurčení v Československu – otevřená vzpoura a karlovarské body, kde se prohlásili za národ a kde požadovali autonomii jako výraz svého sebeurčení za podpory Německé říše.
- Otevřená nespokojenost s poměry vybuchla na povrch v létě 1938 – docházelo k použití zbraní v Sudetech, státní moc zasahovala mocensky a začalo se interpretovat jako zabíjení a utlačování etnických Němců v ČS.
- Neexistovalo společné fórum (OSN – na úrovni X proti jednomu), diskuze se odehrávala na fóru pro Německo výhodné – jeden proti jednomu (proti Chamberlainu VB). Jejich první rozhovor 15. 9. 1938. Hitlerovým ideálem je společný německý stát, který dovoluje sebeurčení každého Němce. Vlivem nespravedlivé porážky a mírových smluv je odsunuto 10 mil. Němců za hranice státu. Hitler usilovat jen o „záchranu“ českých Němců (protože je „zabíjelo“ atd.) – Sudety – kopí v boku Německa, které je třeba vytáhnout. Žádal, aby tyto okresky (nad 50 %) byly transferovány do Německé říše, protože soužití s Němci není možné.
- Chamberlain na to nebyl připraven – sebeurčení národa se vztahuje na všechny, je ochoten o tom uvažovat, pokud to nenarazí na technické a praktické potíže (zejména revize mnohostranných mírových smluv, protože by došlo ke změně hranic).
- Jednání VB – Francie: Francie přemýšlela jinak, s ČS byla spjata vojenskou pomocí v případě napadení. ALE: sobecký zájem Francie – stejný problém, jako my se Sudetami, s Alsaskem (pruské vítězství – přišlo o něj, součástí mírových smluv – Alsasko zpět do Francie) – pokud by byla s ČS, tak by byla i proti sobě.
- Na straně Francie převládlo stejné smýšlení jako ve VB – výsledkem 19.9.39 – anglofrancouzská nota obracející se na ČS:
 - Situace dospěla tak daleko, že nelze zachovat ty části ČS území, které jsou obývány většinovým Německem a že je žádoucí je převést do říše. Stanovení většího procenta by situaci nevyřešilo.
 - VB + F – bude respektovat hranice vůči každému nevyprovokovanému útoku.
- ČS – návrh na nezávislou arbitráž, kde bude rozhodnuto. To ale bylo odmítnuto.
- 21. 9. – akceptuje soubor návrhu z note za podmínek garantování hranic, s povzdechem o tom, že ČS vláda nebyla pozvána k jednání o podmínkách, ...
- 22.9. – Chamberlain znovu navštívuje Hitlera, kde je ale vystaven záchvatům vzteku Hitlera, na což nebyl vůbec zvyklý (byl aristokratem) – měl fyzický strach z tohoto člověka a vycouval.
- 30.9.1939 podepsaná dohoda, 1.9.-10.10. musí být ukončen transfer území + garance nových hranic. Mnichovská dohoda se realizovala.

Právní agenda MD:

- Pohled na MD není jednotný:

1. Ze strany Československa

- a. ČR: současná pozice k MD neexistuje. Je zde ale určitá setrvačnost – tradiční oficiální pozice ČS.
- b. ČS považuje MD za nicotnou a neplatnou od samého počátku (jedná se o diktát a jednostranný projev vůle). Hlavní důvod: vyloučit jakékoli pochybnosti o kontinuitě ČS v době 2. Sv. v. a o hranicích garantovaných San Germainskou smlouvou
- c. Smlouva, která byla uzavřena k tíži třetího (pactum in detrimentum tercij)
- d. V rozporu se zásadami obecného MP (svrchovanosti, rovnosti, nevměšování)
- e. V rozporu s paktem společnosti národů (čl. 10), vnucena agrese a s hrozbou další agrese.
- f. 17.9. před „uzavřením dohody“ – ozbrojené jednotky Německa už kladly odpor a útočily na státní moc
- g. Hitler měl podvodný cíl – ne zachránit němce, ale dostat se za hranice a mít volnou cestu na východ.

Co je mnichovská dohoda

2 předběžné otázky

- Co je to mnichovská dohoda
 - o První dohoda, kterou uzavřeli 3 státy FR, VB a ČR – uzavřena výměnou not z 19 a 21 září a jejím obsahem je návrh předat většinové okrsky s garancí ochrany nových hranic
 - Zjednodušená forma ne na 1 papíře MPV to dovoluje (podstatný je konsens)
 - o Druhá dohoda - stanoví okrsky, mapu,
 - o Mnichovská dohoda ve své preambuli říká, že bez ohledu na to, co bylo sjednáno – dovolává se na předchozí dohodu – a tím můžeme považovat mnichovskou dohodu, v níž jsou inkorporovány přes preambuli, obě dvě
- Kdo jsou strany mnichovské dohody
 - o Strany obou dvou jsou jen FR a VB, které tak vystupují jako garanti celkového ujednání
 - o ČSR -stranou první dohody ve zjednodušené dohody, Stranou druhé není
 - o Itálie- strana jen druhé
 - o Ně – nemá nic formálně společné první dohody, je stranou druhé a společně s ČSR provádí dohodu po 30.9; není v přímém smluvním vztahu s ČSR

Pro definování právních důsledků

- Smlouva k tíži třetího – to asi není, protože je to konglomerát – špatný argument
- Porušení mezinárodní svrchovanost – ano, ale jsme ve smluvním právu ke kvalifikaci neplatnosti, takže nejdříve budeme aplikovat ex specialis před obecnými principy- neoperativní arg.
- Porušení společnosti národu – Německo, ale nebylo členem
- Exitující agrese a hrozba agresí – otázka kvalifikace stavu, musí se prokázat silný vliv ze strany jiného státu
 - o Trangelův pakt nic neříká o hrozbě – charta OSN 45 a muselo by zjistit, jestli 38 existoval pramen práva MP zakazující i hrozbu
- Porušení ústavy – ano, ale jestliže stát se podle toho choval a hlava státu, předseda vlády i ministr se chovali v souladu, tak nehraje roli, jestli ústava říkala něco jiného
 - o Vídeňská úmluva říká, že stát může se dovolat neplatnosti projevu svého souhlasu, pokud tato smlouva byla sjednána v rozporu ze zvlášť závazného ustanovení, pokud by to jinému státu bylo známo ale je to z roku 69 a nikde není napsáno, že to bylo součástí obecného MP i v roce 38 – musí se doložit (což v praxi nebylo)
- Podvod – ale je to otázka důkazů, a když ho dokážu, tak podvodu se může dovolat ta strana, která udělila souhlas – ale my nejsme vázání mnichovské dohody- ale nebude neplatná, pokud by to neudělaly jiné strany

Když se na to podíváme očima stra dohody – TY 4 státy

- Kromě podvodu, tak žádná ze stran nepoužila oficiální argument (1z těch 6), ale minimální společný argument je ten 7 – který není ČSR používán – mnichovská dohoda platně vznikla, ale byla hrubě porušena německém, kdy v rozporu s ustanovením o garanci hranic – německou porušilo hranice a anektovalo (donutil prezidenta hrozbu bombardování prahy)
- I a FR prohlásili dohodu za neplatnou od začátku, ale prohlášení pochází z druhé sv. války a byl to akt revoluční – je to pozice státu, ale nemůžeme to přeceňovat
- VB i Ně se shodují VB:říkají, že byla rozbita Hitlerem, Německo: mnichovská dohoda byla roztrhána Hitlerem a už nemá žádný zeměpisný význam

Perspektiva vztahů mezi stranou a nestrannou

- ČR a Ně nebylo ve formálním vztahu
- Obě dvě strany považují mnichovskou dohodu mezi sebou za nulitní, zbytek je ale.....
 - o Ale ne účinky pro FO a PO, není dotčeno občanství mnichovskou dohodou
 - o A nemůže sloužit k vymáhání nároků proti Německu
 - o Souhlas o nulitě je jen politický konsens, protože nulita nevyvolává právní následky např. jako materiální náhradu za újmu
 - o „Mezi sebou“ – to co si myslí Československo je jedna věc a to co si myslí strany mnichovské dohody je věc druhá
 - o Stran říkají, že nikdy nepřestal existovat československý stát – takže i Německo s tím souhlasili, řekli, že dohoda o protektorátu není dohodou ale prostou anexí, takže nevyvolává účinky
- 97 – českoněmecká deklarace – je politickou dohodou nikoli právní o vzájemných vztazích, která měly smysl k zaujetí postoje po zániku Československa
 - o Bod 4 – každá strana je vázána svým právním řádem a respektují, že jiná strana má jiný názor
 - o Např. když ČR tvrdí nulitu a Německo tvrdí existenci, která byla porušena

- Shodli se na tom, že otázky minulosti nesmí zatěžovat současnost a budoucnost bilaterálních vztahů

Mnichovská dohoda je složena ze dvou

A naše pozice, abychom nepřerušili existenci státu, vedly k argumentaci přesvědčivé, dohodu jsme uzavřeli ne s Německem ale proti VB a FR a všechny argumenty jsou adresovatelné Německu, se kterým jsme neuzavřeli smlouvy a adresáti fr a VB se stěží argumentů chytanou. Tím, že nejsme členem dohody, tak naše argumenty nemůže použít, a členové dohody to nepoužijí, protože jejich představitelé byli zvoleni demokratickou cestou.

Živé problémy mezinárodního práva v poválečné československé praxi (srpen 1968 a jeho důsledky, rozpad ČSFR).

1968 – vstup vojsk na území ČSR

Příčiny:

1. Příčiny ze strany Československa

- Řešení generačního sporu ve vedení komunistické strany ČS. Krize ohledně generačních obměn – krize se opakovaly se stejným průběhem.
 - Starší, kteří ztratili kontakt s realitou ve státě – a protože měli moc, tak si ji chtěli udržet. Tito lidé odpadali do čisté ideologie, do které dosazovali to, co viděli. Jednalo se o dogmatiky – museli ideologii pozměnit tak, aby byla liberálnější, vnášeli do konfliktu nějakou osvětu.
 - Garnitura mladších funkcionářů – neměli moc a chtěli ji získat, nebyli odtrženi od reality a život prožili za normálních podmínek. Měli vztah ke společnosti bližší.
- Vztah mezi Čechy a Slováky – Slováci vstupovali do samostatného státu jako samostatný národ. Vize československého národa včetně praxe vedle k permanentní nespokojenosti. Když došlo k oslabení státní moci, okamžitě se vyrojily problémy mezi Č a S.
- Etnické problémy – problém tzv. občanské společnosti. Je jasné, že jde o příčinu vlastní 60.létům (ne 48).
 - 40 léta – komunistická ideologie měla mobilizující účinky, porážka Německa, byla schopna mobilizovat občanskou společnost.
 - 60 létě – toto přestalo platit. Realita komunismu se ukázala jako jiná než sliby. Občanská společnost nebyla spokojena s formou vládnutí (ideologická složka) a začala se mírně bouřit.
- → pražské jaro a proti tomu stály zájmy sovětského státu (strach z toho, co se tu dělo; aby se nerozšířilo i do jiných států – všeobecný strach z precedentu).

2. Příčiny ze stran států, které sem vstoupily

- Ekonomický vývoj – do začátku 60. let byla ekonomická situace relativně dobrá, způsob využívání finančních prostředků se ukázala jako úspěšná. V polovině 60 let se horšilo. Sovětskému svazu nezbylo nic jiného než hrubá síla.

Zásah sovětských vojsk

- Počátky již v roce 1968
- Došlo k několika varováním ze strany sovětského svazu. Jakmile bylo rozhodnuto o invazi, tak se dozvědělo i české vedení –
- 17. srpna 1968 – setkání Dubčeka a maďarského představitel, který řekl, ať se připraví na nejhorší, že dojde k vpádu.
- 20. srpna – setkání předsednictva ÚVKŠČ – smysl: dostat reformní část (Dubček) do menšiny a přehlasovat je, pak přistoupit k zatčení těchto činitelů, umlčet rozhlas a televizi, odesílat zvací dopis (pozvat armády) a ustavit dělnickou vládu (v čele s Jindrou)
 - 1956 – scénář z Maďarska
- Všechny plány selhaly – Dubček nebyl přehlasován, → celá intervence se ocitla na vodě (pozdání již pozbylo legalitu z hlediska mezinárodního práva). Vpád se uskutečnil – zúčastnilo se ho 500 000 vojáků, 29 vizí, 7500 tanků, 100 letadel.

21.srpna 1968

- Po půlnoci byl vydán rozkaz, aby armáda nekladla odpor. Současně bylo vydáno prohlášení stranického a státního vedení: „nikdo armády nepozval“ (Dubček) – odráželo hodnocení situace těch, kteří měli být přehlasováni, „jedná se o porušení mezinárodního práva“,

- prezident svoboda o tom nebyl informován dopředu – využil koncepce československé ústavy, že není povinen jmenovat předsedu vlády a odmítl jmenovat předsedu revoluční vlády (Jindra)

23.8.

- prezident odletěl sám do Moskvy a zúčastnil se jednání s představiteli sovětského svazu. Šlo o politickou arbitráž mezi sovětským vedením a nepřátelskými křídly československa.
- 26.8. – podepsán tajný moskevský protokol, který akceptoval zásah.

V dalších dnech – Rada bezpečnosti – náš delegát neměl jasné instrukce, nekvalifikoval skutek jako agresi a nepožádal Radu bezpečnosti o zásah (bylo formulováno nepřímě a nejasně).

Právně: Mezivládní dohoda o podmínkách dočasného pobytu sovětských vojsk, která byla uzavřena 16.10.1968.

- Ostatní čtyři vojska – jsou povinna opustit území do dvou měsíců (do konce roku)
- Preambule – odkazuje se na ujednání v Moskvě (23.-26.8.) – použil se stejný mechanismus jako u Mnichovské dohody (v preambuli byl odkaz na 3strannou dohodu). Není považováno za konstituování právního stavu, ale spíše jako potvrzení ujednání ze srpna.
- Účel: k zásahu a pobytu vojsk: je zajištění bezpečnosti socialistického společenství před silícími revanšistickými snahami militaristických sil v západním Německu
 - Jde ale o popření toho, jak měl vstup vypadat. Měl se reprodukovat maďarský scénář.
 - Původně mělo jít o pozvání státu k řešení kontrarevoluční situace, což mělo proběhnout ještě před zásahem!
 - Situace: odkazuje se na dohodu až po zásahu, nešlo tedy o pozvání ze strany československa a veškeré důsledky z mezistátní pomoci padly! Implicitně se říká, že vojska vstoupila bez právního titulu (bez souhlasu aktuálního suveréna).
 - Důsledek: komplikace na straně Ruska.
- Eufemisticky se říkalo, že pobyt sovětských vojsk na území nenarušuje suverenitu, protože vojska se nevměšují do vnitřních záležitostí Československa. Přítomnost vojsk stačí však k tomu, aby k ovlivňování již došlo!
- Postavení sovětských vojáků a jejich rodin bylo řešeno nadstandardně – bezcelní vývoj a dovoz a nejen pro vojenské účely (soukromé věci vojáků a rodin) – všeobecný diplomatický status.
- Trestní jurisdikce – sovětská vojska jsou povinna respektovat právní řád ČSR, s výjimkou, pokud došlo k závažnému činu uvnitř kasáren (územní výsost Ruska) – stranou vztahu byl pouze sovětský občan, pak podléhali sovětským orgánům.
- Trvání smlouvy – „dočasný pobyt“
 - Ustanovení, že smlouvu nelze jednostranně vypovědět; dočasnost se měnila na věčnost.
- Forma: mezivládní dohoda, přesto se požadoval souhlas národního shromáždění (na rozdíl od mnichovské dohody, kde souhlas dán nebyl). Souhlas byl dán 18.10., tentýž den platnost. Nevyžadovala se ani výměna ratifikačních listin.
 - Hlasování – 4 proti (sekaninová, krýgl, oclň, generál vrchlık), 10 se zdrželo, 50 nebylo přítomno.
- Československo legalizovalo situaci, faktický stav – 20. 8.

Rok: 1989

- Prohlášení vlády československé z 3. 12. 1989 k pražskému jaru – vstup byl porušením mezinárodního práva. Všechno ostatní (pobyt) tak už se nemluví o porušení. Navrhuje se sovětské straně, aby se ukončila platnost dohody – implicitně se uznává, že smlouva je v pořádku a je třeba jednat o jejím ukončení. Argumentuje se, že bylo dosaženo pokroku v celoevropském ozbrojovacím procesu.
 - Argument, který odpovídá na to, na čem byla dohoda postavena – nebezpečí revanšismu militaristického Německa již odpadlo.
- Občanské fórum den na to – vyvodilo závěry z toho, co řekla vláda – jestliže vstup bylo porušením MP, tak jedinou cestou k obnovení MP legality, je odsun vojsk (návrat do původního stavu) – z hlediska MP koherentní postoj.
- Sovětský svaz – 4.12.89 – argumentace:
 - Argument: Sovětský svaz zaujal jednostranný postoj ve vnitřním sporu špiček Československa – implicitně dovodil, že jedna z těch dvou stran pozvala vojska na území a SS jednostranně přijal.
 - Všechno bylo jinak, v té době se to ale považovalo za účelné to svést na konfrontaci V a Z. Šlo o otevřenou desinterpretaci smlouvy, kterou uzavřel – závěry:
 - Vyjadřuje se souhlasem vládou, že vstup byl neopodstatněný a ve světle současných informací byl i chybný.

- Není zde jediné slovo o MP a o uznání, že by se jednalo o akt, který byl porušením MP. Což naopak bylo uvedeno jako vstupní teze prohlášení ČS vlády z 3.12. → jedná se o zjevný nesouhlas s mezinárodněprávním hodnocením sovětským svazem.
- **Teze sovětského svazu:**
 - Mezinárodní společenství je třídně rozděleno – probíhá třídní boj (kapitalismus x socialismus). Z pragmatických důvodů není možno všechno vybojovat válkou, ale je třeba spolupracovat se západními státy do doby, než západ „převálcujeme“.
 - Veškeré právo, které vzniklo v mezinárodním společenství, než vznikl SS, je právem kapitalistickým, pro nás třídně nepřijatelným, protože nevyjadřuje žádný kompromis, ke kterému dal souhlas, a proto nás nezavazuje. SS odmítlo obecné MP jak se konstituovalo do vzniku SS (obyčejje).
 - Jediné, čím se cítilo vázáno, tak šlo o smluvní právo s jinými státy.
 - Drtivá většina MP jsou normy dispozitivní, které dovolují, aby je státy vyloučily ujednáním.
 - Těžko může existovat obecné MP bez obyčejových pravidel – SS si uzurpoval všechna mezinárodní pravidla znovu sjednat a ratifikovat.
 - Charta OSN – nové obyčejové právo, stanovení základních principů MP – smlouva ratifikována všemi státy, vč. Sovětského svazu. SS jako stálý člen Rady bezpečnosti požívá práva veta – když došlo k porušení tohoto obecného MP, tak jakýkoli sankční prostředek nebyl proti Rusku možný (byl vetován).
- → Bratislavské teze jaro 1968 (stranický nezávazný dokument)– politicky dohodnuty dva principy:
 - Každý socialistický stát je povinen rozvíjet a chránit vymoženosti socialismu
 - Obrana socialismu je společnou internacionální společností všech států
 - → ochrana vymožeností socialismu je nejen povinností každého státu individuálně, ale v okamžiku, kdy této povinnosti není schopen dostát, stává se právním nárokem k realizaci společné povinnosti (internacionální), společná obrana může mít i formu vojenského zásahu ve státu, který nedostal ochrany socialismu.

Bratislavské teze jsou odkázány v dohodě o podmínkách pobytu (v preambuli).

- 1980 – smlouva mezi Č a SS, kde tyto principy internacionální pomoci jsou zakotveny v operativní části smlouvy (čl. 5) – inkorporováno do mezinárodního práva mezi Č a SS.
- ➔ Absurdní diskvalifikace obecného MP s tím, že jsou tu jiné důležité zájmy, než vztahy mezi východem a západem.
- ➔ Tyto jiné zájmy (ochrana socialismu) musí dostat přednost před obecným MP.

Situace z hlediska obecného MP

- Blíží se institutu „krajní nouze“
- Pokud dojde k nějakému chování, které by normálně bylo porušením a jsou splněny podmínky krajní nouze, je vyloučena protiprávnost takového chování a není vyvozena odpovědnost.
- Podmínky krajní nouze v MP:
 - Musí být ohrožen podstatný zájem zasahujícího státu
 - Musí existovat vážné a bezprostřední nebezpečí pro ten stát
 - Sporné jednání musí představovat jediný možný prostředek k odvrácení nebezpečného stavu (stát nemá na výběr)
 - Jednání v krajní nouzi nesmí ohrozit podstatný zájem toho druhého zájmu.
- 1968 –>
 - Ohroženy vymoženosti socialismu – narušen podstatný zájem sovětského svazu. Kontrarevoluce nešla odvrátit jinak než vojenským zásahem (územní suverén nebyl schopen).
 - Poslední bod nebyl splněn (!) – často opomíjen. Podstatný zájem ČS byl ohrožen (politická nezávislost).
- Jestliže i přesto došlo k zásahu, svědčí to o tom, že celý koncept krajní obrany byl použit způsobem, který odporuje MP. Předpokládá se totiž vážení mezi podstatnými zájmy zasahujícího a poškozeného jednáním – SS nevážil – projev **imperialismu** v MP, který popírá rovnost mezi národy a státy a povinnost vážit mezi zájmy těchto států, je diktátem vedeným ve jménu zájmu jen jednoho státu vůči jinému státu!
 - = **Teze omezené suverenity socialistických států** – jejich záležitosti původně vnitřní byly zmenšeny o internacionální povinnost chránit vymoženosti socialismu, v této míře, i když jde o vnitřní záležitosti, tak je to vyděleno z vnitřních záležitostí a stává se mezinárodní záležitostí.

- Výhody a nevýhody teze:
 - Když dojde ke konfliktu, který je takto nastaven – paralyzuje se vliv vlády, na jejímž území se zasahuje. Vychází se z toho, že vláda převzala vůči ostatním státům mezinárodní povinnost, kterou nesplnila, a tudíž musí strpět zásah ze zahraničí, který neschopnost ochránit vymoženosti socialismu kompenzuje. Stát se tak nemůže dovolávat narušení mezinárodního práva – protože sám nesplnil mezinárodní závazek.
 - Stát se tak nemůže bránit tomuto zásahu – a nemůže namítat na mnohostranných mezinárodních fórech porušení MP. Agresor je v pohodlné pozici, protože se nemusí bát reakce oběti.
 - Nevýhoda: v okamžiku, kdy ideologie není spontánně přijímána celým obyvatelstvem – vláda souhlasí, ale nesouhlasí obyvatelstvo. Riziko, že dojde k revoltám na úrovni obyvatelstva. Aby k revoltám nedošlo, musí být zásah na začátku dostatečně silný a nelítostný, aby se předešlo revoltě. Vyžaduje se, aby vojenská situace byla stabilizována a aby se revolta neuplatnila později. → sovětská vojska zde byla až do r. 1991.

Jaké mohly být argumenty Československa, jak kvalifikovat jednání z 1968

- Kvalifikace, že šlo o agresi (nepřátelské použití síly) = útočné použití síly (nesmí jít o obranu), které směřuje proti svrchovanosti, územní celistvosti nebo politické nezávislosti státu.
 - Rezoluce valného shromáždění (**soft law**) 1974, definice schválena i se souhlasem SS
 - Definice:
 - Zasažení 3 hodnot
 - Skutkové podstaty, co může být konkrétní agrese (zásah vojenské jednotky...)
 - Nyní: definice agrese součástí **platného** MP – převzata do kampalského protokolu (Uganda) k římskému statutu MTS (2011)
 - 1968:
 - Útok – šlo o útok (viz technická stránka síly útoku)
 - Hodnoty – politická nezávislost státu – jednoznačně zasažena
- → z definičního hlediska šlo o agresi
- Následky – jednání nevyvolává žádné účinky, neplatnost; agrese je zamlžena těmito okolnostmi:
 - Po 2,5 hod. dostala čs armáda pokyn nebránit se – reakcí na agresi je nutně obrana, ta nenastala
 - Hrozba silou představitelům státu – prezident jel do Moskvy sám (problém dokázat hrozbu síly)
 - Podepsána smlouva dva měsíce potom, která konvalidovala účinky – konstatuje, že vyvolává právní účinky.
 - Byla zde kolaborace části vedení státu – nebylo zde pozvání ze strany ústavních činitelů, byl zde pozvání ze strany některých představitelů státu, kteří měli z hlediska ústavního pořádku reálnou moc → do jisté míry zamlžuje kvalifikaci agrese
 - Jak se k tomu postavila posttotalitní vláda 3.12.1989: řekla, že nastaly nové podmínky a je třeba ukončit platnost dohody, která tady byla a dohoda se ale vůbec nenapadla
- Když tedy nešlo o agresi, co jiného to mohlo být?
 - Intervence na pozvání (ozbrojený zákrok na žádost státu)
 - Afrika (Mali) – slabý stát, část obyvatelstva se bouří (tuaregové), si pozval na vojenskou pomoc militantní islamisty, kteří začali aplikovat džihád. Mali požádalo Francii, která vstoupila na území Mali, aby zde udělala pořádek.
 - Tento typ intervence je dovolen. Součást obyčejového MP. O kodifikaci se pokusilo sdružení mezinárodního práva (ILA) v r. 2011 –
 - je zakázáno zákrok provést, i kdyby byl na žádost, pokud by byl v rozporu s chartou OSN (přesně se stalo v r. 1968).
 - Je dovolena, kdy na území se vyskytují izolované akty násilí a nepokojů. Nesmí jít o situaci občanské války (1936 Španělsko). → proto se mluvilo o kontrarevoluci, aby se odůvodnil vstup armád. Argument ale rovněž **padl**.
 - Musí jít o žádost státu (= ústavní orgán, který je schopen zavázat stát navenek), **nesplněno** - šlo o pozvání několika členů polybyra.
 - Žádost musí být podána před zákrokem, žádost musí být specifická a musí být platná (v souladu s ústavou, musí žádat o zákrok v konkrétních okolnostech – ne spojenecká smlouva) - **nesplněno** (týden potom).
 - Zásahem nesmí být ovlivněno rozhodování státních orgánů – nesplněno.

- → nejedná se o zákrok na žádost!

Co to tedy je? Těžko říct.

- Systém MP není dostatečně konkretizován – obecné principy zakazující použití síly.
- Konkrétní skutkové podstaty, které princip naplňují (agrese, vojenský zákrok na žádost)
- A pak jsou jednání, která se pod žádnou skutkovou podstatu nevejdou, a přesto je porušením principu.
- Pokud je to nekalifikovatelné z hlediska skutkové podstaty, problém právních následků?
 - Odpovědnost SS žádná nebyla, SS do dnešního dne neřekl, že by vstupem porušil MP.

Rozpad Československa

- Vícenárodní stát (san germainská smlouva). Češi i Slováci byli považováni mezinárodním společenstvím za národ.
- Pravidla platná pro vícenárodní stát:
 - Východiskem: MP stojí nejen na základě zásady svrchované rovnosti mezi státy, ale zejména na základě zásady svrchované rovnosti národů, protože národy jsou nositelem suverenity a státnosti. Když jsou si rovné státy, jsou si rovní i národy. Jsou **si rovní i uvnitř vícenárodního státu**. → když je někdo uznán za národ, nemůže se ve vícenárodním státě stát předmětem politického rozhodování, měl by být rovným subjektem v politickém rozhodování. → nemůže být přehlasován (paritní hlasování...), ústava musí být založena na svrchované rovnosti národů. Svrchovaná rovnost národů znamená v negativním vyjádření, že žádný národ nemůže svou vůli prosazovat jednostranně vůči druhému národu a mimo tento stát (je zde rovnost, dohoda nesmí být popřena jednostranně k tíži druhého národa). → **MP nedovoluje odtržení jednoho národa od státu (secese – jednostranné odtržení mimo ústavní rámec)**.
 - Po 1. Sv.v. – založen tento precedent (Alandské ostrovy – svrchovanost Finska, obývané švédským obyvatelstvem. Ve 20. letech referendum a chtěli ke Švédsku. Společnost národů měla kvalifikovat, a jestli má obyvatelstvo právo na secesi a připojení ke Švédsku. Výrok výboru byl negativní: obyvatelstvo nemá právo odtrhnout se a Finsko nemá povinnost odtržení připustit. Odůvodnění: pokud by se dalo skupině právo odtrhnout se, vyvolá to chaos mezinárodního společenství a absolutní nestabilitu státních hranic!
 - Ze základního principu jsou VÝJIMKY (výjimky definovány národním soudem Nejvyšším soudem Kanady 1998, který se pokusil interpretovat obyčejové pravidlo):
 - V případě dekolonizace – kolonizovaný národ se může zbavit právního vztahu s velmocí jednostranně, protože kolonizace je porušením mezinárodního práva. Jedná se o návrat k právně bezvadnému stavu.
 - V případě, kdy se národ zbavuje cizí nadvlády (anexe v rozporu s MP).
 - Pokud je národu upírána efektivní účast na společných politických věcech – příslušníci jsou občané „druhého řádu“, diskriminace vůči většině.
- Tento právní názor testován v Kosovu
 - 7. 2. 2008 vyhlásilo nezávislost na Srbsku
 - Poté byl MSD OSN požádán o posudek, jestli vyhlášení nezávislosti Kosovem je / není v rozporu s MP (šlo o jednostranné odtržení z vůle Kosova, neodsouhlasené Srbskem) a jestli byla naplněna ona třetí výjimka (možnost efektivně politicky spolurozhodovat)
 - MSD – jednostranné vyhlášení nezávislosti není porušením MP, neřekl ale současně, že by Kosovo mělo právo (nárok), které by ostatní státy byly povinny strpět. Chybí analýza situace, zda byl kosovský národ diskriminován. 108 států uznává Kosovo.
 - Žádné právo na secesi není! Ale je možné se odtrhnout, pokud je splněna některá z výše uvedených podmínek.
 - Je hrubým porušením MP, pokud dojde k secesi s vojenskou pomocí jiného státu! Pokud se část obyvatelstva rozhodne odtrhnout, tak musí sám.
 - = Loutkové státy, jedná se o nulitní jev z hlediska MP, který nevyvolává právní účinky, stát není masově uznáván. Do této kategorie patří Severokyperská turecká republika (uznává jen), Jižní Osetie (uznává jen Ruskem a Nikaraguou), Podněstří (uznává jen Ruskem).

Rozdělení ČSFR:

- 1992 – existovala zde nějaká výjimka z neprotiprávnosti secese?

- MP: Slovenský národ nebyl diskriminován, všechny orgány byly postaveny na principu parity (bikamerální uspořádání neumožňovalo jakékoli přehlasování v rozhodování o společných věcech). Apriori tady žádná výjimka nebyla.
- Přesto 17. července 1992 – slovenská národní rada vyhlásila **deklaraci o svrchovanosti** slovenské republiky.
 - Právní forma: nešlo o právní akt
 - Odvolávala se na přirozené právo slovenského národa na sebeurčení – no problem.
 - Dovolávala se práva na sebeurčení tak, jak je upraveno v mezinárodních smlouvách. Problém: deklarace hledala právní základ ne ve vnitrostátním právu, ale v právu mezinárodním. Nemluví se o československém národu.
 - Záměr: definovat sebeurčení ne v dohodě s ostatními národy Československa, ale mimo na základě mezinárodního práva
 - Tomu odpovídá i nešťastné vyjádření, které říká, „aj my si chceme svobodně utvářet způsob a formu národního a státního života“ – je za tím myšlenka, že zde svoboda není. Proces vzniku státu – nejprve prohlášení nezávislosti (předpoklad pro to, aby měl svobodnou vůli) a pak se až může realizovat vlastní stát. Jenže slovenská národní rada neužila slovo „nezávislost“. Místo toho: „touto deklarací Slovenské národní rady vyhlasuje svrchovanost slovenské republiky jako základ suverénního státu slovenského národu.“ → dá se předpokládat, že vůle byla jasná, v politickém vyjádření nebyl poslední krok udělán. Mohlo být považováno za ofertu zbytku Československa k dohodě.
- Vznik Slovenské ústavy 1. 9. 1992 čl. 152/1 – na území SR budou platit nadále ústavní zákony a jiné předpisy do té míry, pokud budou v souladu s touto ústavou. Vyhlásila se přednost slovenské ústavy proti federálnímu právu. Z hlediska právního přestala federace existovat 1. 10. 1992.
- Už se dostalo do chodu sebeurčení českého národa – interpretovalo návrh SNR jako návrh na rozdělení státu (ne jako secesi), tedy součinnost dvou národů ve věci dalšího odděleného státního života. Výrazem: ústavní zákon o rozpadu ČSFR 25. 11. 1992, k 31. 12. 1992 ukončuje existenci společného státu.
- **Závěr:** sebeurčení neprovedl slovenský nárok samostatně (secese), šlo o koordinované sebeurčení českého a slovenského národa → princip rovných práv národů byl dodržen a Česko ani Slovensko pak nemělo problémy s uznáním jinými státy.

Kvalita sebeurčení, kvalita výkonu sebeurčení – velmi slabá.

- MP vyžaduje, vzhledem k tomu, že sebeurčení je kolektivním právem národa, ale i individuálním právem každého příslušníka národa, aby každý příslušník národa mohl říct „ANO“ nebo „NE“. Československá ústava nepředpokládala rozpad státu – občané neměli možnost vyjádřit se k sebeurčení.
- Mělo být uspořádáno referendum, které se **nyní** vyžaduje nejen v Evropě, ale i v Africe (naposledy v Jižním Súdánu, kde ještě neskončilo). Tento **nedostatek** nelze z hlediska lidských práv odůvodnit (argumentovat se dá na úrovni politické).

Sukcese

- Proces se improvizoval – náznak secese, na poslední chvíli došlo ke koordinaci. Nikdo si nepoložil otázku, který model je dobrý pro nástupnické státy z hlediska sukcese.
- Zvolila se metoda, která byla asi nejhorší možná.
- Mezinárodní společenství považuje stát za konečnou hodnotu – se zánikem subjektivity v MP jsou spojeny obrovské právní důsledky a komplikace, na které MP nepamatuje, a to z důvodu, že v normálním mezinárodním společenství si státy neruší své státy.
- Nejčastěji:
 - Jeden ze států se prohlásí za pokračovatele, druhý se v dohodě odtrhne. Pokračovatel sukceduje do práv a povinností předchůdce, odtržený nesukceduje a začíná „na zelené louce“. Běžně platí v procesu dekolonizace, umocněno tím, že kolonizace je porušením práva, po odtržení nelze očekávat od nového státu, aby sukcedoval do práv kolonizátora. Platí princip tabula rasa a své právní poměry si dohodne v okamžiku nezávislosti.
 - Všechny historické precedenty byly pojaty takto (viz rozpad Sovětského svazu – Sovětský svaz zanikl, ve skutečnosti Ruská federace je pokračovatelem SS a proto mu zůstalo právo veta v Radě bezpečnosti, a ostatní státy se k tomuto státu nehlásí).
- Druhá situace:
 - Stát přestane existovat úplně.

- R-U – Rakousko se nechtělo identifikovat s R-U. Hrdé Uhry považovaly Maďarsko za pokračovatele R-U, přihlásilo se tedy k sukcesi v mezích Uher.
- Třetí situace:
 - Rozpad norské unie, který proběhl v r. 1905. Norsko se Švédskem se dohodli, že začnou na zelené louce (oba státy v plném rozsahu sukcedovali do právních poměrů unie).
 - Jeden precedent obyčej nedělá. V okamžiku rozpadu ČSFR neexistovala ani smluvní, ani obyčejová norma MP, která by definovala, v jakém rozsahu Č a S republika mají sukcedovat, ani v jakém rozsahu jsou třetí státy povinny jejich chování akceptovat (řešení je pouze v čisté politice).
- Př. Maďarsko, které za trvání ČSR 1989 vypovědělo smlouvu na Dunaji
 - šlo o to jestli je smlouva neplatná, tak se obrátili na mezinárodní soudní dvůr
 - Maďarsko tvrdilo, že pokud by smlouva přežila vypovězení Maďarskem, tak přestala platit k 31.12.1992 – neboť není znám případ, kdy druhá strana smlouvy přestala existovat (smlouva mezi ČSR a M, kdy ČSR přestalo existovat)
 - Secesní pravidla přestala existovat
 - MSD se vyhnul odpovědi: Maďarsko má pravdu, ale kvalifikoval smlouvu jako lokalizovanou tedy vázanou na území, a tady je zvl. Pravidlo, že sukcese proběhne
- 3 kategorie států –
 - 1. Ty co neměli problém u smluv, nebyly smlouvy u kterých by sukcese vadila tak proběhla pohodlná generální sukcese
 - 2. Kategorie – problém se sukcesí (Rakousko, Maďarsko)
 - 3. Skupina států se nevyjádřila - nejhorší
- U třetí skupiny: Nebylo ale pravidlo sukcese, a proto bylo potřeba od nich získat stanovisko, takže jezdily drahé delegace a dělala se v těchto státech inventura smluv, kde se u každé jednotlivé říkalo, která se sukcesuje a která ne – politická jednání (trvala 15 let, kdy Češi objížděli svět)
- Důsledkem nástupnických států a rozpadu bývalé Jugoslávie – do popředí se dostala VÚ o sukcesi z roku 1978 – která byla jinak hodně ignorována (součástí této úmluvy bylo SR i ČR, ale s „křížkem po funuse“, staly se smluvní stranou až po rozpadu ČSR)
 - Pro ní platí princip automatické sukcese ať už pro případ, že stát dál existuje nebo zaniká
 - 92 – smlouva ale nebyla platná
 - a v tuto chvíli má jen 22 smluvních stran – není uznávanou normou MP (smluvní experiment, který nemá charakter všeobecného mezinárodního práva)

Sukcese České a Slovenské do členství mezinárodních organizací

- Mezinárodní právo opět nezná sukcesi do MO
- MO jsou výběrové, takže, když stát zanikne, tak nové státy mají právo se rozhodnout, zda budou členy MO, - problém
 - My jsme si to ztížili, že nikdo neměl garantované členství, takže jsme žádali o vstup do OSN (snažili se to často ulehčit), Rada bezpečnosti doporučila členství i Valné shromáždění nás přijalo 1993
 - Největší problém s členství v Radě Evropy, kde je vlajkovou lodí mezinárodní smlouva (EÚLP) – členem této smlouvy může být jen člen Rady Evropy
 - ČSR ratifikovalo a stalo se členem Evropy a pár měsíců před rozpadem ratifikovalo i EÚSLP a muselo se řešit i sukcese do EÚLP – žádoucí, aby nebyly sníženy standardy
 - Podle vnitřních pravidel Rady Evropy není možné sukcedovat do Rady Evropy – všichni jsme byli v kleštích jak to vykleštit, kvůli precedentu nešlo udělit výjimku, tzn. nemohli jsme být stranou EÚLP, když jsme nebyli členem rady Evropy a členem jsme být nemohli, protože není možné sukcedovat...
 - ČR i SR se obrátili na Radu Evropy, že se považují za vázané EÚLP od 1.1.1993 nezávisle na tom jestli budou členy R. Evropy – šlo o ofertu, s kterou mohla Rada Evropy pracovat – 8.1.1993 řekla, že bere návrhy ze strany ČR a řekla, že oba státy musí dát žádost o přijetí – oba státy daly, proběhlo řízení – nebylo formalitou, ale projevovaly se politické problémy) – ty státy, které dělaly problémy se nakonec pod velkým tlakem zdržely hlasování
 - 30.6.1993 – se staly státy členy Rady Evropy, nemohly být ale členy EÚLP do 30.6.1993 – vyřešilo se to tak, že poměr k EÚLP považují za zpětně kontinuální Radou Evropy, i když to bylo v rozporu s ustanovením – forma nějaké derogace

- Těch 6 měsíců ČR ani SR nemá právo strany (neměli velvyslance ve výboru Ministrů, které rozhodoval o porušení LP, nebylo zastoupení v Komisi pro LP ani soudce u soudu pro LP – tvrdilo, že jsme členy, ale fakticky jsme neměli zastoupení – chyběl výkon,
- Malenovský: nelíbilo se mu řešení – měli jsme dostat sukcesi výjimkou, neboť zákaz nebyl v žádné MS jen v praxi